

Debatte

Mikal Ham
Debat- og kronikk-ansvarlig

SEND INNLEGG TIL
debatt@dagbladet.no

Cornelia Kristiansen

KRONIKK: 6000 tegn inkl. mellomrom.
HOVEDINNLEGG: 3000 tegn inkl. mellomrom
REPLIKK: 2000 tegn inkl. mellomrom.
KORTINNLEGG: 700 tegn inkl. mellomrom.
Legg ved portrettfoto.

66

Journalister er drept verden over i 2011. De fleste dekket den arabiske våren, gleng-kriminalitet i Mexico eller politisk uro i Pakistan, ifølge Al-Jazeera.

ETIKK: Vi kommer ikke utenom at forholdet mellom dyr og mennesker er et slav

Inkonselkvent for

KRONIKK

Olav Hjeljord
Professor emeritus
Universitetet for miljø og biovitenskap

begge at det etisk bare er en glidende forskjell mellom dyr og mennesker: enkelte dyreatter står mentalt over små barn og mentalt sterkt funksjonshemmede mennesker.

Singers standpunkt er i korthet at siden dyr føler lyst og smerte, er det moralsk galt å utsette dem for pinsler og redusert livsutfoldelse. Regan på sin side framholder at dyr har rettigheter på linje med mennesker. Ikke å respektere dette likhetsprinsippet kan likestilles med rasisme.

VÅR EGEN ARNE

Næss lanserte med sin «Dyp økologi» begrepet «dyrenes og hele naturens egenverdi». Han går ikke så langt som Singer og Regan, men er klar på at menneskene ikke kan påberope seg en rett til å se på andre levende vesener som midler, og bare som det.

Syrenhundretalls-filosofen Immanuel Kant hadde et diametralt forskjellig syn på vårt forhold til dyr, kort framstilt slik: Moral og etikk skal sikre en smidig og hensiktsmessig funksjon av menneskesamfunnet, samtidig som det enkelte individ gis størst mulig frihet til å realisere evner og ønskemål.

VÅRE ETISKE NORMER

gjelder ikke andre organismer, og dyr har dermed ingen plass i vårt etiske system. Hva vi gjør mot dyr har bare interesse dersom det har en tilbakevirkende negativ eller positiv effekt på oss mennesker. Kant understreker at slik virkning må vurderes på bred basis: Dersom utnyttelse av dyr virker avstumpende og gjør utøverne til mindre skikkelige samfunnsborgere, bør slik utnyttelse ikke finne sted.

Slik sett vil vi vurdere maintenance av duer ut fra den glede og tilfredsstillelse mennesker har av å føre dem. Virkningen for duene isolert er uinteressant. Blant teologer og filosofer er det en utbredt oppfatning at kristendommen banet veien for Kants

ETT RANETT
Hackeren «Stig-Britt» avslørte konseksbløffen.

Mille Markovic, en storforbryter, fengstugl og løgner av dimensjoner. Ufåttelig at han blir msatt som troverdig i hold til svenskakongen. edia og andre sensasjonsrikere som sverter nasjonalismobolet i sitt land for en økonomisk grådighet ikke stort bedre enn denne bifibossen som er blitt msatt som sannhetsvitne media.

Jack
Skønner ingenting, jeg. Selv om bildet ikke hadde vært manipulert, ordan skulle man kunne e at det var kongen? Jeg nes ansiktet på bildet mer mer på Olof Palme enn svenskakongen.

Thorfeil
Om bildet er falskt eller ikke er én ting, rkelig å velge bilder som en liker no man skal nmanipulere noe for utpresing. Uavhengig av bildet kreftet Knugen sine stripklubb- og bordellbesøk da sendte politiet etter arkovic for å beslaglegge annet en minnepenn andre medier.

EspenGraff
Kan vi stole på hakeren Stig-Britt, en stätt horekunde eller en pedo? Det svenske konusset jubler over innsen til en hacker.

ethian
Ser man nøye etter rundt kongens hode så det en hvit firkant rundt ansiktet er limt opp på et et bilde.

velbrukt
Nei da, velbrukt. Det er en lang tradisjon i svenske kongehuset at en går med en hvit ant rundt hodet. Firkan- er som regel utformet av pp og dekket med hvit e. Tradisjonen oppsto i 6 med kong Erik XI.

Fenderstrat
ELTA I DEBATTE
DAGBLADET.NO

ENDRETT: Nyilig har Catalonia i Spania, erklært at tyrefekting ikke er en del av den spanske kulturarven.
Foto: Anne-Christine Poujoulat/AFP/Scapix

filosofi, jammfør 1. Mosebok: «Vær fruktbare og bli mange, fyll jorda og legg den under dere.»

SÅ LENGE VI IKKE er vegetaria- nere kommer vi ikke utenom at forholder mellom dyr og mennesker er et slave-herre-forhold. Vårt industrielle husdyrbruk har en effektiv og mest mulig lønnsom kjøttproduksjon som det sentrale målet.

Grillkyllingen har, som pelsdyrene, et trangt bur og er avlet til dobbel veksthasighet med svakt skjelett som resultat. Men den går oss billig og proteinrik mat. Nå går utviklingen både hos oss og internasjonalt utvilsomt i

retning av større vekt på dyrevelferd. Dyrehold avspeiler samfunnet vårt og dyrevelferd er en del av vår kulturelle identitet.

NYLIG HAR CATALONIA i Spania, erklært at tyrefekting ikke er en del av den spanske kulturarven. Fra Nyrtåt 2010 trådte vår nye Lov om dyrevelferd i kraft. Formålsparagrafen sier: Dyr har en egenverdi uavhengig av den nytteverdi de måtte ha for mennesker.

Begrepet vegenverdi var ut og inn av loven under forarbeidet, men kom til slutt med etter kraftig lobbyvirksomhet fra dyrevernsiden. Jurister med sans

STARS AND STRIPE

Clay Bennett har jobbet som politisk avistegner siden 1981, og tegner i dag for Chattanooga Times Free Press. Trebarnsfaren har vært nominert til Pulitzerprisen seks ganger, og vant den prestisjefylte prisen i 2002.

Illustrasjon: Ginae Jere Jones Y&M&K

Det vi ser i dag er at sex har blitt et verktøy. Ved å få det til å virke som om alt skjer på våre premisser, har markedskreftene mulighet til å utnytte seksualdriften vår på det råeste.

Mia Berner

herre-forhold.

hold til dyr

FIKK STOPPET SELPRODUKTER: «I 1977 besøkte Brigitte Bardot selvangstområdene ved Newfoundland sammen med et 50-talls journalister. Resultatet var et EU-forbud mot selprodakter. Dette ødela markedet for kanadiske og grønlandske fangere.» skriver kronikkforfatteren. Foto: Denis Bailbouse/Reuters/Scanpix

for det mer eksakte var neppe glade for formuleringen. I forhold til den gamle loven, er den nye utvidet til å gjelde hummer, blekksprut og ett innsekt: honningbie.

NÅR DET GJELDER pelsdyr gir både Singer, Regan og Kant argumenter for vår diskusjon. Singer og Regan henholdsvis ut fra dyrs livsutfoldelse og rettigheter, Kant ved at mennesker føler ubehag ved å se eller vite at dyr holdes i trangte bur for å tilfredsstille et ønske om luksusplagg.

Også fangst av ville pelsdyr har vært gjenstand for nye debatter. I 1977 besøkte Brigitte Bardot

selvangstområdene ved Newfoundland sammen med et femtittalls journalister. Resultatet var et EU-forbud mot selprodakter. Dette ødela markedet for kanadiske og grønlandske fangere. Et annet resultat var fireddobling av trygdeutbetalingen, økt alkoholisme, selvmord og det som er betegnet som kulturelt sammenbrudd hos urfolksgrupper i Nord Canada og på Grønland.

UT FRA ULIKT STÅSTED hevder noen at kaper av mink- og selskinn er å kje seg i dyrelik, andre at dette viser solidaritet med henholdsvis norsk landbruk og arkaisk urbefolkning. Ser vi utover polit-

ske slagord, er en sammenlikning mellom pelsdyrgenererte arbeidsplasser i Distrikt-Norge og situasjonen for Inuitene i Nord Canada interessant.

De fleste vil vel legge større vekt på problemene for en jegerbefolkning hvis hele fangstikkulturen ligger på vakskaalen, enn for norske pelsdyroppdrettere. Selv Green Peace som engang frontet aksjonen mot selfangst, prioriterer ikke lenger dette. Men det inter-

essante med sammenlikningen er at vi hele tiden har med en avveining å gjøre: menneskevelferd mot vår følelse for dyrevelferd. Hva dyrene måtte mene, det får vi aldri vite.

UNDERSTREKER: Utenriksminister Jonas Gahr Støre. «I sitt innlegg i WTO forrige uke understreket Støre blant annet matvaresikkerhet og våre forpliktelser til handelspolitisk bistand», skriver artikkelforfatteren. Foto: Linus Sundahl-Djerf

Stø kurs i handelspolitikken

Astrid Huttfield
Politisk rådgiver,
Utenriksdepartementet

PROTEKSJONISME: Aksel Nærstad hevder i Dagbladet 21. desember at utenriksminister Jonas Gahr Støre gjennom sin støtte til erklæringen mot proteksjonisme på ministermøtet i Verdens handelsorganisasjon (WTO) sist uke varsler en drastisk omlegging av norsk handelspolitikk. Det er feil.

Erklæringen Nærstad viser til er en politisk tekst som samlet støtte fra en gruppe land fra alle etablerte grupperinger i WTO, fra Nord til Sør. Oppropet mot proteksjonisme og støtte til det multilaterale handelssystemet i en krisetid rammer selvsagt ikke friheten til å ta i bruk virkemidler som er tillatt i henhold til det regelverket og de forpliktelsene vi har i WTO. Den hindrer oss heller på ingen måte å fortsette å beskytte norsk landbruk eller til å nå regjeringens etablerte mål om å drive landbruk i hele landet.

ERKLÆRINGEN Norge har stilt seg bak er en politisk advarsel mot at en verden i økonomisk krise tyr til proteksjonisme. Dette rammer ofte utviklingsland som da stenges ute fra markeder med sine varer. Derfor mente Norge, sammen med andre industriland og utviklingsland som Chile at det var riktig å erklære at vi skal utvise omaksjonal tilbakeholdenhet med å innføre tiltak som kan ha

«betydelige proteksjonistiske virkninger». Når vi oppfordrer andre land til å utvise tilsvarende tilbakeholdenhet kan det på ingen måte tolkes som å nekte fattige land å ta i bruk legitime virkemidler for å støtte opp om egen utviklingsstrategi. Norge har vært en pådriver for at utviklingsland skal ha denne fleksibiliteten.

EN AV DE KLARE konklusjonene fra WTOs ministerkonferanse sist uke var nettopp at ingen land ønsker en utvikling i retning av økt proteksjonisme. I sluttdokumentet fra konferansen heter det blant annet at medlemslandene forplikter seg til å motstå med fasthet alle former for proteksjonisme. Denne teksten stilte samtlige medlemsland i WTO seg bak, – små og store, fattige og rike. Ekstisjonen av et globalt regelbasert handelssystem er avgjørende for vår alles velferd.

NORGE ARBEIDER Dessuten hardt for at forhandlingene i WTO skal levere når det gjelder de fattigste landene. I sitt innlegg i WTO forrige uke understreket Støre blant annet matvaresikkerhet og våre forpliktelser til handelspolitisk bistand. I WTO arbeider Norge for at Doha-runden skal levere resultater til fordel for de minst utviklede landene.

Det er med andre ord ikke skjedd noen endring i norsk handelspolitikk gjennom utenriksministerens deltakelse på WTOs ministermøte.

Si din mening på Dagbladet.no

Dagbladet forbeholder seg retten til å distribuere innsendte innlegg på trykk og i elektroniske formater.

Epost: 2400@dagbladet.no.

Tipstelefon: 24 00 00 00

PFU

Dagbladet arbeider etter Vær Varsom-plakatens regler for god presseskikk. Den som mener seg rammet av urettmessig avisomtale, oppfordres til å ta kontakt med redaksjonen.

Pressens Faglige Utvalg (PFU) er et klageorgan som behandler klager mot pressen i presseetiske spørsmål.

Adr.: Rådhusgt. 17 3. etg., pb 46 Sentrum, 0101 Oslo.
Tlf. 22 40 50 40. Faks.: 22 40 50 55.
E-post: pfu@presse.no